શ્રી શત્રુંજય - મુક્તિ સમ્યગ્જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

શ્રી શત્રુંજય-મુક્તિ · सा विद्या या विमुक्तये · સમ્યગ્ જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

શત્રુંજય એકેડમી, શ્રી પદ્મપ્રભસ્વામી જૈન મંદિર, સ્ટેશન રોડ, ચાળીસગામ - ૪૨૪ ૧૦૧.

સમ્યગ્જ્ઞાન વિશારદ

Answer Sheet

અભ્યાસક્રમ ક્રં : ૧૦

◆◆◆ અભ્યાસક્રમ જવાબ પત્ર ◆◆◆

એનરોલમેન્ટ નંબર ________ 10

ગામ : ________

વિદ્યાર્થીનું નામ ________

પ્રશ્ન-૧ ખાલી જગ્યા

(૧)	યુગપ્રધાન
(૨)	એરંડાના ફળના
(૩)	શ્રી જિનહંસમુનિ
(૪)	આત્મા
(૫)	વ્યંતર દેવો
(૬)	આત્મવૈભવ
(૭)	પુરશ્ચર્યા
(૮)	મહાપ્રાણાયમ
(૯)	મતાવલંબી
(૧૦)	ઉત્કૃષ્ટ સુખ
(૧૧)	લીલાધર
(૧૨)	ચિદાનંદમય
(૧૩)	નાગાર્જુ
(૧૪)	આત્મપ્રદેશો
(૧૫)	શ્રી જિનેશ્વરદેવનું પૂજન કરતાં
(૧૬)	ઊંધા શ્વેત છત્રના
(૧૭)	ઘ્રાણેન્દ્રિય
(૧૮)	ધર્માસ્તિકાય
(૧૯)	ઈન્દ્રિયોના સ્વામી
(૨૦)	મહાન પુણ્યના.

પ્રશ્ન-૨ એક જ શબ્દમાં

(૧)	પદ્મસિંહ શાહ
(૨)	સિધ્ધભગવંતોનું
(૩)	જામનગરના
(૪)	કુરગડુ મુનિને
(૫)	ઉપસર્ગો
(૬)	અલ્પબહુત્વ
(૭)	શ્રોતેન્દ્રિયની
(૮)	અભવ્ય
(૯)	ઊગતા સૂર્યનો
(૧૦)	ત્રણે યોગ
(૧૧)	સ્થૂલિભદ્રના
(૧૨)	બાહુબલીને
(૧૩)	વાચક વિનયસાગરે
(૧૪)	મદ
(૧૫)	મુંઝાઈ.

પ્રશ્ન-૩ શબ્દનો અર્થ

(૧)	કુંભાર
(૨)	આત્માના હિતને
(૩)	આકાશ
(૪)	મોક્ષપદ

(૫)	સારી રીતે સ્તવાયેલી
(૬)	પામે છે
(૭)	મનને હરણ કરનાર
(૮)	ઈન્દ્ર
(૯)	પૂર્વાચાર્યોએ રચેલા
(૧૦)	ઉપર કહ્યા મુજબ
(૧૧)	ભેદો
(૧૨)	વિરામ
(૧૩)	તિરછર્ણ
(૧૪)	સૂક્ષ્મ
(૧૫)	નિશ્ચય
(૧૬)	એક એક
(૧૭)	શિષ્ય
(૧૮)	ભવનપતિ
(૧૯)	પામે
(૨૦)	સુલભ

પ્રશ્ન-૪ જોડકાં જોડો

(૧)	૧૦	(૬)	૧
(૨)	૯	(૭)	૪
(૩)	૭	(૮)	૫
(૪)	૬	(૯)	2
(૫)	૮	(૧૦)	3

પ્રશ્ન-૫ સંખ્યામાં જવાબ

(૧)	302
(૨)	૪૫ લાખ
(૩)	૫૦૦૦
(૪)	૯૮
(૫)	૨૪
(૬)	૪
(૭)	૮
(૮)	૧૯
(૯)	૧૩
(૧૦)	૫૦૦૦

	પ્રશ્ન-૬ ✓ કે ×		પ્રશ્ન-૭ આ વાક્ય ક્યા પાને છે તે નંબર
(૧)	✓	(૧)	૧૮
(૨)	×	(૨)	૪
(૩)	×	(૩)	3
(૪)	✓	(૪)	૭
(૫)	✓	(૫)	૧૫
(૬)	×	(૬)	૨૨
(૭)	✓	(૭)	૧૬
(૮)	×	(૮)	૯
(૯)	✓	(૯)	૫
(૧૦)	×	(૧૦)	20

પ્રશ્ન ૧-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૨-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૩-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૪-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૫-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૬-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૭-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૮-મેળવેલ ગુણ	=	કુલ ગુણ

રીમાર્ક ____________________ તપાસનારની સહી ____________________

પ્રશ્ન - ૮

૧. અલ્પબહુત્વનો સૂક્ષ્મતાથી અભ્યાસ કરતાં ખ્યાલ આવે કે આ વિશ્વમાં રહેલા સર્વ પ્રકારના જીવોમાં સહુથી અલ્પ સંખ્યામાં મનુષ્યો છે. તે જ માનવભવની દુર્લભતાને સિદ્ધ કરે છે. આવા દુર્લભ માનવભવની આપણને મહાન પુણ્યના યોગે પ્રાપ્તિ થઈ છે. બીજા સર્વ ભવો જીવે અનંતી વાર પ્રાપ્ત કર્યા છે. વૈમાનિક દેવો પણ મનુષ્યથી અસંખ્યાત ગુણ અધિક છે. મનુષ્ય ભવમાં ધર્મની સુંદર આરાધના શક્ય છે. તેથી હવે બીજા ભવોને પ્રાપ્ત ન કરવા પડે તે માટે જીવે મળેલા માનવ ભવમાં સુંદર આરાધના કરી ભવભ્રમણને મર્યાદિત કરી જલ્દીથી જન્મ-મરણની જંજાળમાંથી મુક્ત થઈ જવાય.

૨. અનાદિકાળથી આ ઈન્દ્રિયોના સુખો આ જીવે ઘણા ભોગવ્યા પણ એને ક્યાંય તૃપ્તિ ન થઈ. ઈન્દ્રિયો પાંચ છે. એક એક ઈન્દ્રિયની પરવશતાએ આપણને અનાદિકાળથી રખડાવ્યા છે. સ્પર્શેન્દ્રિયને વશ થવાથી હાથી જેવો બળવાન પ્રાણી બંધનગ્રસ્ત બને છે. રસનેન્દ્રિયની ગુલામીએ બેઈન્દ્રિયથી માંડીને પંચેન્દ્રિય સુધીના બધા જીવોને પટક્યા છે. - માછલા, ઉંદર. ઘ્રાણેન્દ્રિયને વશ થઈ ભમરો કમળ પર જઈને બેસે છે ને સાંજ પડતાં કમળ બીડાઈ જતાં તે મરણને શરણ થાય છે. હાથીના ગંડસ્થળમાંથી ઝરતા મદની સુગંધથી ખેંચાઈને હાથીના મસ્તક પર બેસે છે ને હાથીના કાનના ઝપાટામાં મૃત્યુ પામે છે. પતંગિયા ચક્ષુરિન્દ્રિયના, હરણ, સર્પ, નાગ, નાગિણી શ્રોતેન્દ્રિયની ગુલામીને વશ થાય છે. એક એક ઈન્દ્રિયની ગુલામી મોતને ઘાટ ઉતારે છે તો પાંચ ઈન્દ્રિયના ગુલામ જીવનું શું થશે? ઈન્દ્રિયોની ગુલામી દુઃખનો માર્ગ છે. સુખી બનવા જિતેન્દ્રિય બનવું પડશે.

૩. દુષ્કર તપ કરનાર તપસ્વી અનેક કર્મોને બાળીને રાખ કરે છે પણ જો એ તપનું અભિમાન આવી જાય તો તપમદથી એના ફળને હારી જાય છે. કુરગડુમુનિ સાથેના સાથી મુનિઓ મહા તપસ્વી હતા. પણ તપનું અભિમાન રોમેરોમમાં વ્યાપેલું હતું. કુરગડુમુનિને ક્ષુધા વેદનીયનો કારમો ઉદય હતો. તે તપસ્યા કરી શકતા નહોતા. સંવત્સરીને દિવસે પણ દુભાતે હૈયે આહાર વહોરવા નીકળ્યા. સુઝતા આહારમાં ભાત મળ્યા. ગોચરી આલોવી, સાથી મુનિઓને બતાવી નિમંત્રણા કરી. સાથી મુનિઓ અભિમાનમાં ભાન ભૂલી એમના પાત્રામાં થૂંક્યા ને તેમને અપમાનિત કર્યા. કુરગડુમુનિ આત્માના અણાહારી પદની ભાવના ભાવતાં, સ્વયંની આહાર સંજ્ઞાની નિંદા કરતાં, આંસુ સારતી આંખે આહાર કરવા લાગ્યા. ભવોભવના કર્મને ખપાવવા લાગ્યા ને ચાર ઘાતી કર્મોનો નાશ કરી કેવળી બન્યા. ને માસક્ષમણ કરનાર મુનિઓ રહી ગયા.

૪. મંત્રી બાંધવો કુરંપાલ-સોનપાલે આગરામાં બે જિનાલયો બંધાવેલા. કોઈના ચઢાવ્યાથી સમ્રાટે હુકમ કર્યો કે જો પ્રતિમાઓ ચમત્કાર ન બતાવે તો બંને જિનાલયોનો ધ્વંશ કરવામાં આવશે. કલ્યાણસાગરસૂરિના સૂચનથી જહાંગીરે પ્રતિમાને વંદન કરતાં પાષાણ પ્રતિમાએ એક હાથ ઊંચો કરીને સમ્રાટને ઉચ્ચ સ્વરે ધર્મલાભ આપ્યો. ચમત્કૃત થઈને સમ્રાટે દસ હજાર સુવર્ણ મુદ્રિકાઓ સૂરિને ચરણે ધરી. "બાદશાહ સલેમ જહાંગીરન્યાય" એમ કલ્યાણસાગરસૂરિને કહેવામાં આવ્યા છે.

૫. કર્મોથી રહિત જે સિદ્ધ ભગવંત એમની એક સમયમાં ઉર્ધ્વગતિ થાય છે. ① પૂર્વપ્રયોગ ② અસંગ ③ બંધવિમોક્ષ ④ સ્વભાવ - આ ચાર હેતુથી જીવ કર્મક્ષય કરતાં સિદ્ધશીલા ઉપર સ્થિર થાય છે. જેવી રીતે કુંભારના ચક્ર, ધનુષ્યમાંથી છોડેલું બાણ, ગોફણમાંથી નીકળેલ પત્થરની ગતિ પૂર્વપ્રયોગથી હોય છે તેવી રીતે સિદ્ધ પરમાત્માની ગતિ પૂર્વપ્રયોગથી હોય છે. માટીનો લેપ અલગ થવાથી તુંબડુ સ્વયંમેવ પાણી ઉપર આવી જાય છે. તેમ કર્મનો સંગ છૂટી જાય તો આત્માની અસંગતાથી ઉર્ધ્વગતિ થાય છે. એરંડાના ફળના બીજની જેમ બંધછેદથી સિદ્ધ પરમાત્માની ઉર્ધ્વગતિ થાય છે. જેવી રીતે પત્થરનો નીચે પડવાનો અને અગ્નિની જ્વાળાઓનો સ્વભાવ ઉપર જવાનો છે. તેવી રીતે આત્માનો સ્વભાવ